

Enquesta d'Hàbits i Valors sobre Medi Ambient i Sostenibilitat 2008

Un 61% dels barcelonins afirma tenir bons hàbits ecològics a favor del medi ambient

9 de març del 2010

Ajuntament de Barcelona

Enquesta d'Hàbits i Valors sobre Medi Ambient i Sostenibilitat 2008

- **Augmenta la població que afirma sentir-se més ben informada i ser més conscient de la petjada ecològica de la ciutat**
- **L'estudi estableix una correlació entre l'adopció d'hàbits, com ara l'estalvi energètic, el reciclatge i la compra verda.**
- **El percentatge de població que troba dificultats a l'hora de separar residus domèstics disminueix però es manté el topall de la mandra (18%)**
- **S'incrementa significativament el percentatge de població que afirma desplaçar-se a peu i en bicicleta**
- **Malgrat es manté l'ús del cotxe, dos de cada tres enquestats opinen que caldria ser més restrictius en l'ús de l'automòbil**
- **Els enquestats segueixen donant una alta valoració a les iniciatives que evidencien els beneficis del reciclatge i la bona gestió dels residus a càrrec de l'administració**
- **Es manté la preocupació per la contaminació i les conductes ambientals incíviques**

S'incrementa la població que afirma sentir-se ben informada i tenir millors hàbits ecològics

La III Enquesta d'Hàbits i Valors sobre el Medi Ambient i la Sostenibilitat, elaborada a partir de 1.600 entrevistes presencials entre la població de Barcelona major de 18 anys, constata un augment en la informació que diuen tenir les persones empadronades a Barcelona sobre temes ambientals, i més específicament sobre els aspectes vinculats a l'aigua, els residus o l'energia. Millora la informació i la consistència entre aquesta informació i el comportament dels ciutadans per tal d'estalviar recursos o gestionar millor els residus. Creix també la consciència sobre els impactes ambientals que la ciutat de Barcelona genera en el seu entorn, és a dir la "petjada ecològica".

Es manté el fort sentit crític dels barcelonins sobre el funcionament de la ciutat. Entre els temes que destaquen com a més preocupants hi ha la contaminació i es constata una major preocupació pels efectes de certs comportaments concitadans.

Barcelona manté uns percentatges força positius en termes de mobilitat. Dos de cada tres barcelonins es mouen habitualment a peu i el nivell d'ús dels transports públics és també significatiu, tot i experimentar un lleuger descens. Com a novetat destaca el significatiu augment de la mobilitat en bicicleta, considerada poc rellevant l'any 2000 a assolir el 4% de persones que declaraven utilitzar-la, fins a l'actual 10%. Es manté, amb un lleuger augment, l'ús del cotxe com a mitjà de transport habitual. Dos de cada tres barcelonins opina que caldria ser més restrictiu en l'ús del cotxe com a mitjà de transport habitual a la ciutat.

Els ciutadans segueixen manifestant-se molestos amb conductes molt concretes que porten a terme alguns concitadans, com ara les deposicions dels gossos, l'aparcament invasiu de motos i cotxes a les voreres o el soroll de les motos en accelerar. La separació de residus destaca com a aspecte positiu, tant pel què fa al coneixement com a la pràctica.

D'entre les dificultats a l'hora del reciclatge segueix esmentant-se la manca d'espai a les llars però sobretot s'esmenta la mandra. Tot i acceptar-se més la penalització amb sancions d'aquelles persones que no compleixen amb les normatives, el més valorat segueix sent que es puguin evidenciar els beneficis ciutadans derivats del reciclatge.

La III Enquesta d'Hàbits i Valors sobre el Medi Ambient i la Sostenibilitat, elaborada entre el 10 desembre de 2008 i el 16 gener de 2009 a partir d'entrevistes personals realitzades a les llars, té l'objectiu de diagnosticar els comportaments, actituds, opinions i valoracions dels ciutadans sobre diferents aspectes ambientals. Es tracta de l'actualització de l'enquesta realitzada els anys 2000 i 2004, fruit d'un conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona en matèria d'Agenda 21.

L'enquesta inclou qüestions com la qualitat de vida, la petjada ecològica, el transport, la gestió dels residus domèstics a la ciutat, els hàbits ambientals o els comportaments incívics. Es tracta d'aspectes coherents amb els principis de l'Agenda 21 de Barcelona, el pla estratègic de sostenibilitat de la ciutat actualment signat per més de 560 entitats i institucions de Barcelona.

La direcció és a càrrec de Joan Subirats, i està desenvolupada per Núria Font, Clara Riba i Pablo Barberà, de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb la col·laboració de la Direcció d'Estudis i Avaluació de l'Ajuntament de Barcelona i l'Àrea de Medi Ambient.

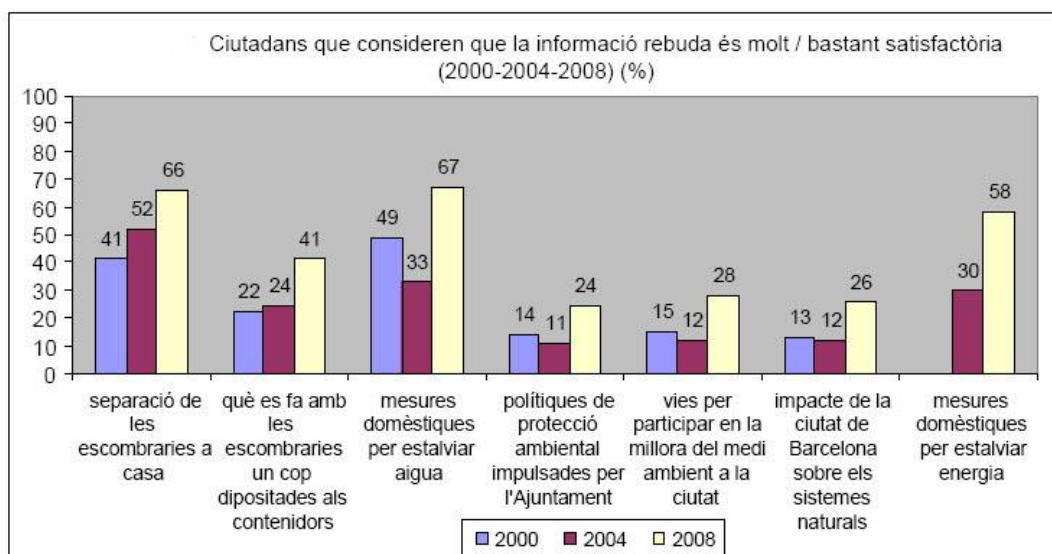
L'anàlisi dels resultats obtinguts permet també establir quatre perfils de població en funció dels seus hàbits i comportaments ambientals. Com a novetat d'aquesta edició, l'enquesta inclou un apartat específic sobre estrangers residents a la ciutat.

La població se sent més ben informada i és més conscient de la petjada ecològica de la ciutat

Segons l'enquesta, als darrers cinc anys ha crescut el grau d'informació dels aspectes ambientals que afirma rebre la població, aspecte que és coherent amb la valoració que fan de la informació ambiental que tenen. Així, un 44% dels enquestats l'any 2008, enfront del 35% l'any 2004, valoren "molt o bastant satisfactòria" la informació que reben sobre qüestions relacionades amb el medi ambient i la sostenibilitat.

Augmenta la valoració de la informació en temes com ara la separació de residus, estalvi d'aigua o estalvi d'energia:

- El percentatge d'enquestats que considera que la informació que rep sobre per separació de residus domèstics a casa és "molt o bastant satisfactòria" passa del 52% l'any 2004 al 66% l'any 2008.
- El percentatge d'enquestats que considera que la informació que rep sobre les mesures domèstiques per estalviar aigua és "molt o bastant satisfactòria" passa del 33% l'any 2004 al 67% l'any 2008.
- El percentatge d'enquestats que considera que la informació que rep sobre les mesures domèstiques per estalviar energia és "molt o bastant satisfactòria" passa del 30% l'any 2004 al 58% l'any 2008.

Sensibilització i esperit crític ambiental

Els enquestats l'any 2008 també es mostren força més conscienciats de l' impacte de la ciutat de Barcelona en el seu medi ambient. Els temes relacionats amb l'emissió de gasos, la contaminació de l'aigua i la generació de residus són els temes amb nivells més alts de sensibilització.

- Al voltant del 90% dels enquestats afirma que l'emissió de gasos contaminants, la contaminació de l'aigua i la generació de residus té conseqüències "molt o bastant negatives".
- El 78% dels enquestats afirma que la ciutat de Barcelona té conseqüències "molt o bastant negatives" en relació al consum energètic.
- El 60% considera que la ciutat de Barcelona té conseqüències "molt o bastant negatives" en relació a la utilització de l'espai per a infraestructures.
- En relació al consum d'aigua, s'incrementa el percentatge d' enquestats que considera que no té conseqüències negatives, d'un 11% l'any 2000 al 16% l'any 2008.

Contaminació i incivisme, aspectes que més preocupen entorn al funcionament de la ciutat

Segons la III Enquesta d'Hàbits i Valors sobre el Medi Ambient i la Sostenibilitat, es manté el fort sentit crític dels barcelonins sobre el funcionament de la ciutat. Entre els temes que preocupen i que es considera pendents de resoldre destaca la contaminació i l'incivisme. Millora la percepció de la gestió municipal dels residus urbans.

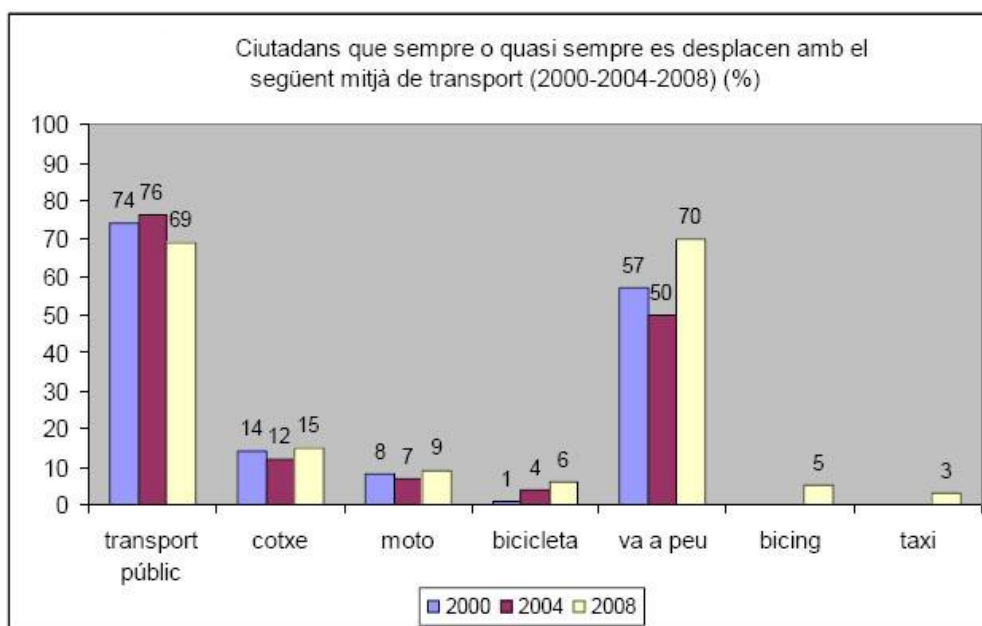
- El 7% dels enquestats l'any 2008 considera que el transport públic és un tema resolt, enfront del 5% de l'any 2004.
- El 34% dels enquestats afirma que no hi ha cap aspecte de la ciutat que estigui plenament resolt
- Citats espontàniament, els aspectes no resolts de la ciutat esmentats amb major proporció són contaminació i medi ambient (12% l'any 2008, semblant al de l'any 2004), Neteja (10% l'any 2008, enfront del 18% l'any 2004) i Comportament dels ciutadans (8% l'any 2008, enfront del 3% l'any 2004).

Destaca l'ús del transport públic, els desplaçaments a peu i en bicicleta

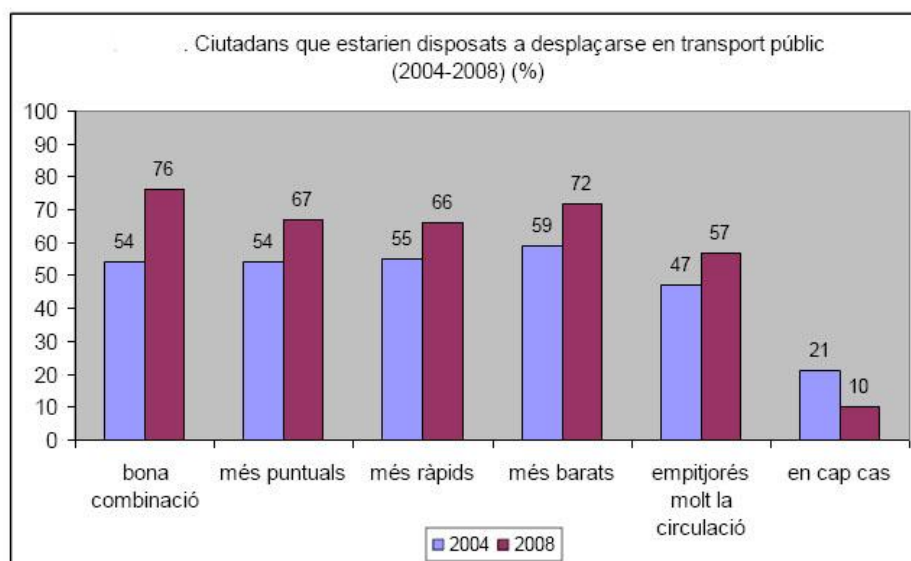
Pel què fa a la mobilitat, en el període 2004-2008 es detecten variacions considerables en el percentatge de ciutadans que es desplacen en transport públic, a peu, en bicicleta o en cotxe.

- El percentatge d'enquestats que diuen que utilitzen “sempre o quasi sempre” el transport públic varia lleugerament del 76% l'any 2004 al 69% l'any 2008, però es manté hegemònic.
- El percentatge d'enquestats que diuen que utilitzen “sempre o quasi sempre” es desplacen a peu augmenta del 50% l'any 2004 al 70% l'any 2008.
- El percentatge d'enquestats que diuen que es desplacen en bicicleta augmenta del 4% l'any 2004 al 6% l'any 2008.
- El percentatge d'enquestats que diuen que es desplacen en cotxe augmenta del 12% l'any 2004 al 15% l'any 2008.
- El 77% dels enquestats desconeix els serveis del car-sharing

El transport públic més habitual és el metro o els ferrocarrils (56%), seguit de l'autobús (46%). D'entre els ciutadans que habitualment no fan servir els transports públics, les circumstàncies sota les quals estarien disposats a fer-ho esmentades destaquen la millora de les combinacions (76%), del preu (72%), de la puntualitat (67%) o la rapidesa (66%). El percentatge d'enquestats que no fan servir el transport públic i és reticent a fer-ho disminueix del 21% l'any 2004 al 10% l'any 2008.

Malgrat s'incrementa el percentatge de població que afirma utilitzar el cotxe com a mitjà de transport habitual, dos de cada tres dels enquestats opinen que caldria ser més restrictius en l'ús de l'automòbil com a hàbit de transport.

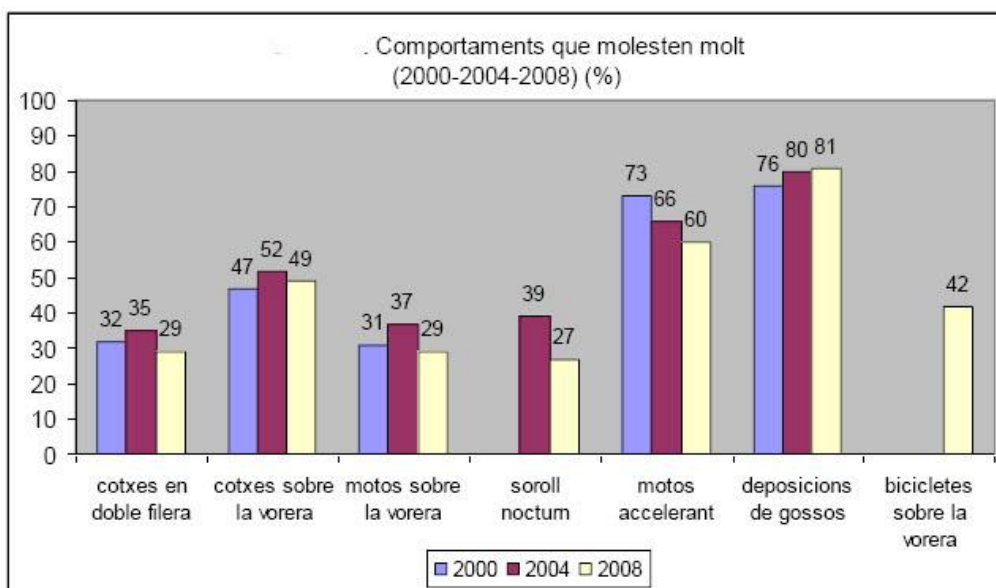
Un 69% dels enquestats afirma utilitzar "sempre o quasi sempre" almenys un dels tres mitjans de transport públic

Disminueix la percepció del soroll per oci nocturn com a comportament molest

17

L'enquesta de l'any 2008 mostra lleugeres variacions respecte l'any 2004 pel què fa a comportaments incívics que poden resultar molestos. Així, els percentatges d'aquells que afirmen que certs comportaments incívics li resulten "molt molestos" varia lleugerament a la baixa, possiblement perquè són aspectes de ciutat més resoltos i que tenen menys impacte als ciutadans. Destaca la disminució del soroll causat per a l'oci nocturn, que baixa de la quarta posició en el rànquing de comportaments que molesten l'any 2004 a la setena posició l'any 2008.

- Deposicions de gossos al carrer: del 80 % l'any 2004 al 81% l'any 2008
- Motos accelerant sorollosament: del 66% l'any 2004 al 60% l'any 2008
- Cotxes aparcats a la vorera: del 52% l'any 2004 al 49% l'any 2008
- Cotxes aparcats en doble filera: del 35% l'any 2004 al 29% l'any 2008
- Soroll causat per l'oci nocturn: del 39% l'any 2004 al 27% l'any 2008

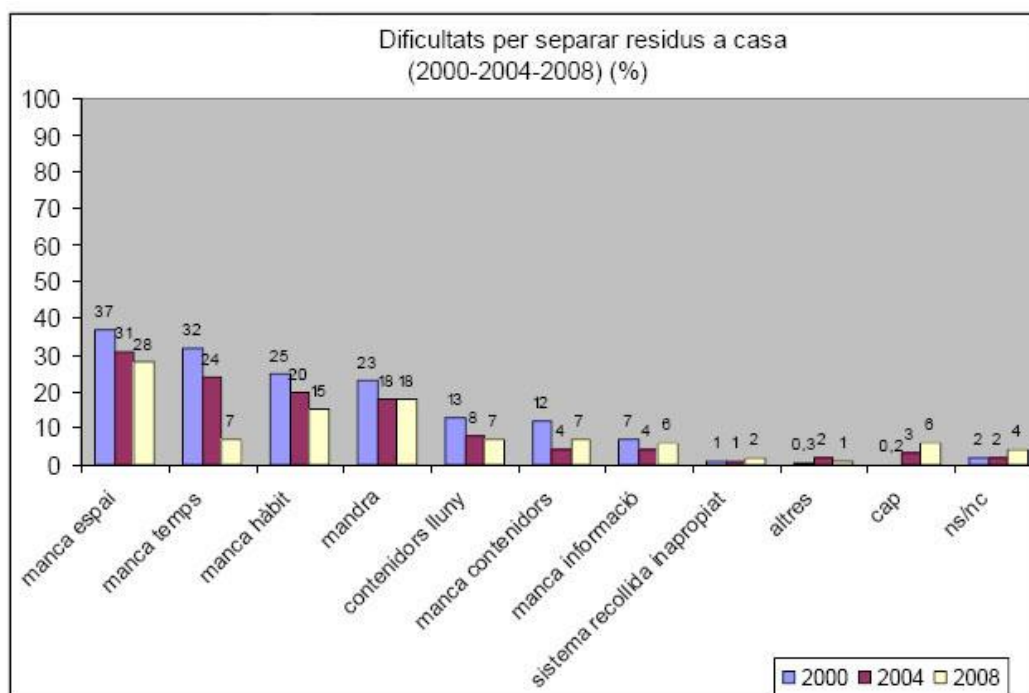
Reciclar és més fàcil però fa mandra

El percentatge de població que al 2008 que troba dificultats a l'hora de separar residus domèstics disminueix respecte al 2004. Aquesta tendència és coherent amb els indicadors locals de sostenibilitat a Barcelona l'any 2008, on es constata un increment considerable de la recollida selectiva (del 27% l'any 2007 al 33% l'any 2008).

Pel què fa a les dificultats que perceben els ciutadans en la separació dels residus, en comparació amb les anteriors enquestes del 2000 i el 2004, la "manca d'espai a la llar", la "manca d'hàbits" i la "manca de temps" disminueixen com a factors esmentats. En canvi, la mandra es manté al mateix nivell que l'any 2004 com a factor que dificulta la separació de residus, amb un percentatge del 18% dels enquestats.

- manca d'espai a la llar: del 31% l'any 2004 al 28% l'any 2008
- manca d'hàbits: del 24% l'any 2004 al 7% l'any 2008
- manca de temps: del 20% l'any 2004 al 15% l'any 2008

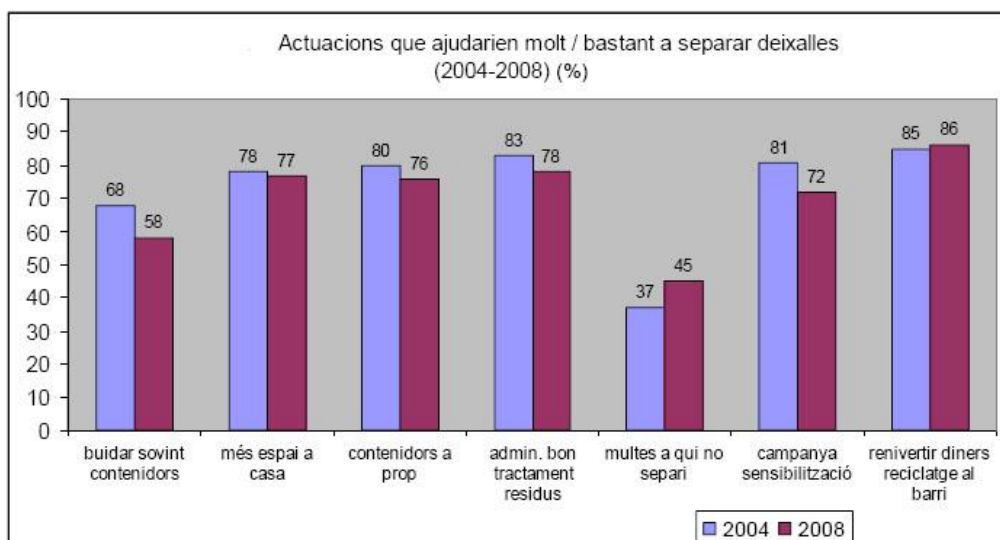
Pel què fa als hàbits concrets de separació de residus, el 79% dels enquestats l'any 2008 afirma evitar llençar a l'aigüera productes contaminants, enfront del 58% l'any 2004.

Es manté l'alta valoració de les accions que evidencien el benefici generat pel reciclatge dels ciutadans

Davant la pregunta de quines accions podrien ajudar “molt o bastant” en la separació de residus, els enquestats segueixen valorant molt positivament la reinversió o recompensa als barris de la bona pràctica ciutadana en el reciclatge (86%), així com el bon tractament dels residus a càrrec de l'administració (78%). Les següents qüestions més valorades per ajudar a la separació de deixalles tenen relació amb la proximitat dels contenidors (76%) i la disposició d'espai a casa (77%).

El percentatge d'enquestats que considera que determinades actuacions vinculades a l'educació i el foment de la sensibilització ciutadana, ajudarien “molt o bastant” a la separació dels residus domèstics a casa disminueixen lleugerament.

Millors hàbits ambientals i d'estalvi

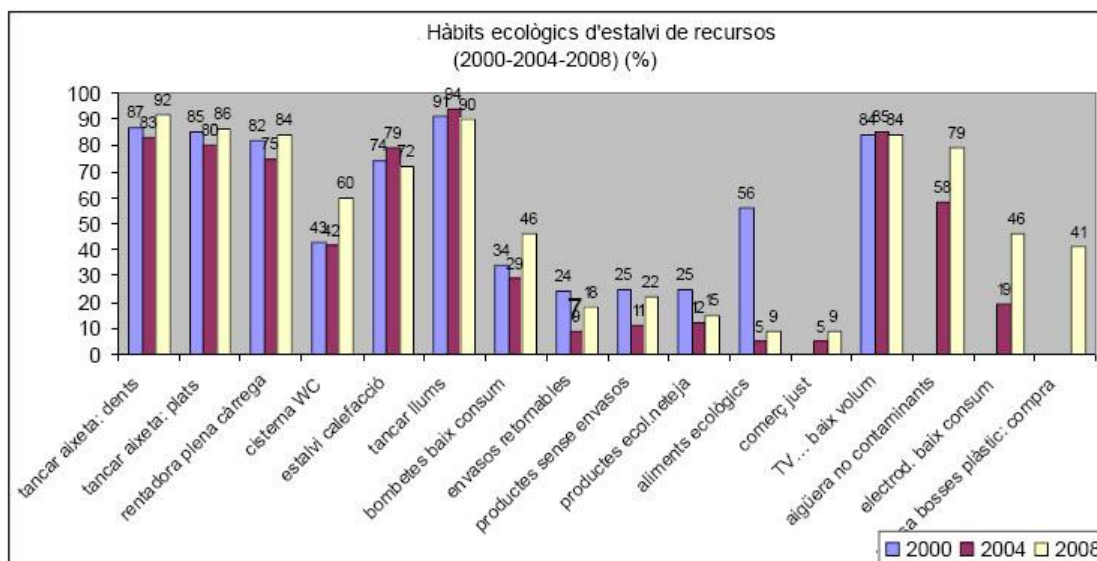
L'enquesta de l'any 2008 detecta un increment de la població que afirma tenir millors hàbits ecològics en relació a l'any 2004, tant pel què fa al consum d'aigua com a l'estalvi energètic. L'estudi estableix una correlació entre l'adopció d'uns hàbits i uns altres: qui té bons hàbits d'estalvi energètic, reutilitza envasos i presenta hàbits ecològics de compra.

L'increment del percentatge d'enquestats que afirma tenir millors hàbits ecològics es produeix sobretot en relació a l'adopció de mesures per a l'estalvi d'aigua. Els hàbits de consum d'aigua també semblen estar associats a l'estalvi energètic.

- El percentatge d'enquestats que tanca l'aixeta "sempre o quasi sempre" mentre es renta les dents és del 92% l'any 2008, enfront del 83% l'any 2004.
- El percentatge d'enquestats que tanca l'aixeta "sempre o quasi sempre" mentre renta els plats és del 86% l'any 2008, enfront del 80% l'any 2004.
- El percentatge d'enquestats que utilitza la rentadora o rentaplats amb plena càrrega "sempre o quasi sempre" per rentar la roba i els plats és del 84% l'any 2008, enfront del 75% l'any 2004.

Pel què fa a l'adopció de mesures per estalviar energia, els hàbits també augmenten significativament. L'hàbit de tancar els llums l'any 2008 és manté molt elevat (90%), malgrat un lleuger descens (94% l'any 2004).

- El percentatge d'enquestats que utilitza bombetes de baix consum "sempre o quasi sempre" és del 46% l'any 2008, enfront del 29% l'any 2004.
- El percentatge d'enquestats que utilitza electrodomèstics de baix consum "sempre o quasi sempre" és del 46% l'any 2008, enfront del 19% l'any 2004.
- El percentatge d'enquestats que afirma tancar el llum quan no es necessita "sempre o quasi sempre" és del 90% l'any 2008, enfront del 94% l'any 2004.

La III Enquesta d'Hàbits i Valors sobre el Medi ambient i la Sostenibilitat inclou qüestions d'estalvi d'aigua en període de sequera. Un 65% dels enquestats afirma que durant l'hivern del 2007-2008 van adoptar mesures d'estalvi d'aigua. D'entre les mesures que més s'esmenten destaca:

- Consum moderat d'aigua: 54%
- Reciclatge d'aigua: 13%
- Compra de dosificadors d'aigua: 9%

Taula 3. Correlacions entre factors resultants de l'estudi dels hàbits d'estalvi

Correlacions entre factors resultants de l'estudi dels hàbits d'estalvi

	Hàbits ecològics de compra	Hàbits d'estalvi energètic	Hàbits de reutilització d'envasos	Hàbits d'estalvi d'aigua	Hàbits d'estalvi responsables	Ús de dutxa i no bany
Hàbits ecològics de compra	1,00					
Hàbits d'estalvi energètic	0,33	1,00				
Hàbits de reutilització d'envasos	0,39	0,35	1,00			
Hàbits d'estalvi d'aigua	0,15	0,21	0,19	1,00		
Hàbits d'estalvi responsables	0,12	0,09	0,16	0,17	1,00	
Ús de dutxa i no bany	-0,03	0,06	0,07	0,15	0,16	1,00

En negreta les correlacions significatives a l'1%.

(Valors de correlació entre 0 – mínim- i 1- màxim-)

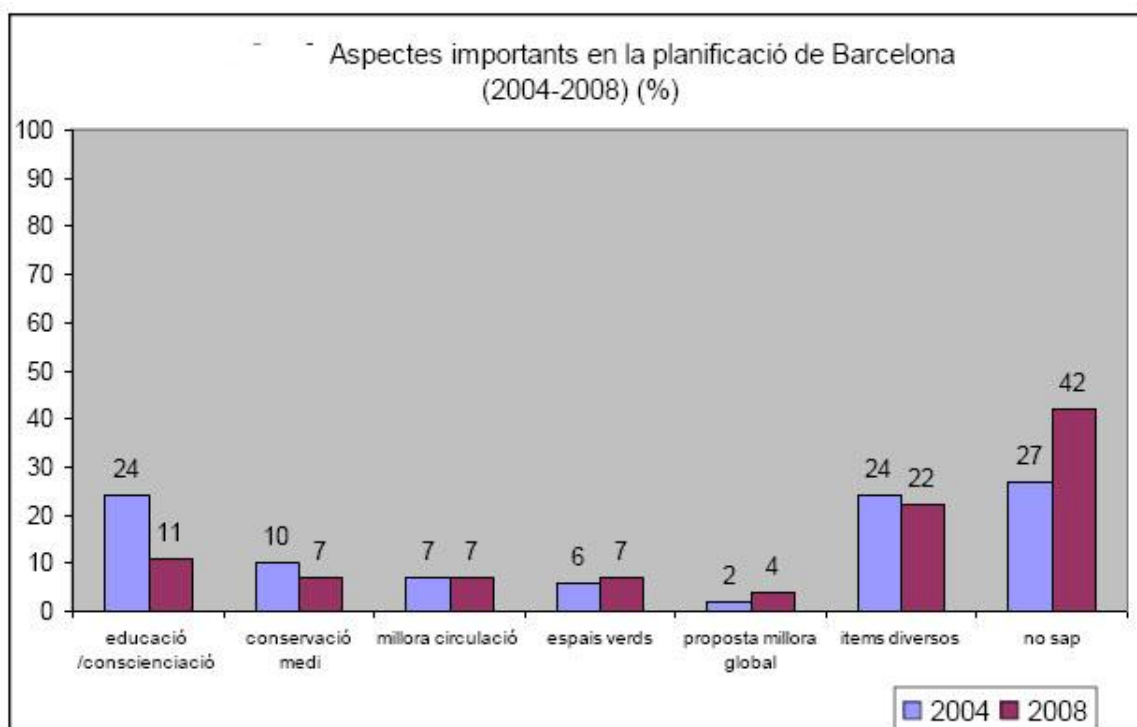
L'estudi assenyalava que certs districtes, com Gràcia, Sant Andreu i Sant Martí destaquen pels bons hàbits ambientals dels seus veïns.

La protecció i el futur del medi ambient es percep com un camí complex

Als darrers cinc anys s'ha incrementat sensiblement el percentatge d'enquestats que considera que les actuacions relacionades amb la garantia de la qualitat de vida, l'ús racional dels recursos, la reducció de les diferències entre països rics i pobres, i la reducció del consum actual són molt importants per assegurar un desenvolupament sostenible.

L'enquesta constata la dificultat i la complexitat per identificar aspectes importants en la planificació de la ciutat. En la valoració dels aspectes que la població barcelonina considera importants en la planificació de la ciutat de cara al futur dels nostres fills, l'any 2008 un 42% no sap què respondre (enfront del 27% l'any 2004), un 7% dóna importància a la presència d'espais verds (6% l'any 2004) o a la millora de la circulació (7% l'any 2004). Els ciutadans disminueixen la valoració dels aspectes d'educació o conscienciació del 24% l'any 2004 al 11% l'any 2008.

Cal remarcar també que la majoria dels barcelonins creuen que el canvi climàtic pot afectar directament les seves vides.

Un 61% dels enquestats afirma tenir bons hàbits ambientals

La III Enquesta d'hàbits i valors sobre el medi ambient i la sostenibilitat, en el seu apartat dedicat a la caracterització de la població, identifica quatre grups de població segons la seva resposta ambiental. Segons aquestes dades, un 61% de la població afirma tenir bons hàbits en matèria de medi ambient i bones pràctiques relacionades amb la sostenibilitat.

Compromesos - 47%

Bons hàbits en tots els aspectes

Destaquen en la seva predisposició a l'ús del transport públic, i en els seus hàbits de compra, d'estalvi energètic i de reutilització d'envasos

Perfil: nivell d'estudis alt, treballen, nacionalitat espanyola, interès per la política.

Complidors - 14%

Bons hàbits en la majoria dels aspectes

Fan un ús molt intens del transport públic

Perfil: nivell d'estudis baix, viuen en parella, moltes fan tasques de la llar

Desconeixedors - 10%

Mals hàbits en general, especialment pel que fa a l'estalvi i la sostenibilitat

Tot i això, fan un ús del transport públic proper a la mitjana

Perfil: joves, més homes, poc interès per la política

Despreocupats - 29%

Mals hàbits en tots els aspectes, a excepció dels hàbits d'estalvi d'aigua

Escassa freqüència d'ús del transport públic

Predisposició a no canviar aquests hàbits

Perfil: nivell d'estudis baix, viuen soles, poc interès per la política

L'estudi mostra les diferències que hi ha entre cadascun d'aquests grups en matèria de comportaments i actituds ambientals en relació als valors de mitjana de la població. A tall d'exemple, s'observa que el grup dels "compromesos" presenta sistemàticament actituds i percepcions més favorables al medi ambient que el grup dels "despreocupats".

Cultures ambientals i procedències geogràfiques diverses

13

Com a novetat de les anteriors onades de l' Enquesta d'Hàbits i Valors sobre el Medi Ambient i la Sostenibilitat, l'edició corresponent al 2008 inclou un apartat específic dels hàbits ambientals dels estrangers residents a Barcelona, amb l'objectiu de detectar si existeixen diferències arrel de la procedència en els hàbits de la població. L'enquesta es realitza a partir d'una mostra de 800 individus.

Els resultats d'aquest estudi específic sobre els estrangers que resideixen a Barcelona constata que, malgrat que les diferències no són en molts casos significatives, sí es detecta una tendència a una menor preocupació pel medi ambient entre els estrangers d'origen sud-americà, africà i, molt especialment, asiàtic. No obstant, pel que fa al grup dels europeus i nord-americans, les dades de l'enquesta mostren que les diferències no són significatives o que, fins i tot, en alguns casos presenten uns hàbits ambientals més positius que els ciutadans autòctons o de nacionalitat espanyola.

